

บทที่ 5

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร

การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัด เชียงใหม่ ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้เริ่มจากการศึกษาบริบทของชุมชนและกลุ่ม เกษตรกรทั้งหมด 17 กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เพิ่มศักยภาพของกลุ่มผ่านกิจกรรม ทั้ง 6 ประเด็น คือ การพัฒนาศักยภาพด้าน “การตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล” การพัฒนาศักยภาพด้าน “ข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ” การพัฒนา ศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี” การ พัฒนาศักยภาพด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)”

โดยมีการหาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด 2532 : 111

ค่าเฉลี่ยระดับ 4.51 – 5.00 มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระดับ 3.51 – 4.50 มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระดับ 2.51 – 3.50 มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.51 – 2.50 มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.00 – 1.50 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล”

“การตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกรจำนวน 16 คน

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

ข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	9	56.25
	ชาย	7	43.75
ช่วงอายุ (ปี)	ต่ำกว่า 30	1	6.25
	31-40	2	12.50
	41-50	5	31.25
	51-60	5	31.25
	61-70	3	18.75
ระดับ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	43.75
	ปริญญาตรี	7	43.75
	ปริญญาโท	2	12.50
สมาชิกในครัวเรือน	2-3 คน	8	50.00
	4-5 คน	6	37.50
	6 คนขึ้นไป	2	12.50
รวม		16	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.1 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน จะเห็นว่า เพศหญิงจำนวน 9 คน ร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ เพศชายจำนวน 7 คน ร้อยละ 43.75 และช่วงอายุ 41-50 ปี และช่วงอายุ 51-60 ปี มีจำนวนเท่ากัน 5 คน ร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 18.75 ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีจำนวน 7 คน ร้อยละ 43.75 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 8 คน ร้อยละ 50.00

รองลงมาคือ สมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน จำนวน 6 คน ร้อยละ 37.50 และสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	6	25.00
ข้าว	3	12.50
เสาวรส	2	8.33
ส้ม	2	8.33
ผัก	2	8.33
อะโวคาโด	1	4.17
กุหลาบ	1	4.17
มะม่วง	1	4.17
ส้มโอ	1	4.17
ทุเรียน	1	4.17
ผลไม้	1	4.17
เห็ด	1	4.17
มะนาว	1	4.17
กล้วย	1	4.17
รวม	24	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.2 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไย จำนวน 6 คน ร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 3 คน ร้อยละ 12.50 เสาวรส ส้ม และผัก จำนวน 2 คน ร้อยละ 8.33 อะโวคาโด กุหลาบ มะม่วง ส้มโอ ทุเรียน ผลไม้ เห็ด มะนาว และกล้วย จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.17

ตารางที่ 5.3 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	60.00
น้ำผึ้ง	1	20.00
กบ	1	20.00
รวม	5	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.3 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา จำนวน 3 คน ร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ น้ำผึ้ง และกบจำนวน 1 คน ร้อยละ 20.00

ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไยอบแห้ง	2	15.38
ปลาเค็มเคี้ยว	2	15.38
น้ำพริก	1	7.69
เห็ดสวรรค์	1	7.69
ข้าวแต๋น	1	7.69
กล้วยฉาบ	1	7.69
แฮมพุ่มกระดูก	1	7.69
สมุนไพรมะขาม	1	7.69
น้ำเสาวรส	1	7.69
ไอศกรีมเสาวรส	1	7.69
แยมเสาวรส	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.4 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันได้แก่ ลำไย ออบแห้ง และปลาแดดเดียวจำนวน 2 คน ร้อยละ 15.38 น้ำพริก หีคสวรรค์ ข้าวแต่น้ ก้วยฉาบ แซลมุนะกรุด สบู่ขมิ้นมะขาม น้ำเสาวรส ไอศกรีมเสาวรส และแฮมเสาวรสจำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	5	29.41
เสาวรส	2	11.77
ข้าว	2	11.77
อโวคาโด	1	5.88
กุหลาบ	1	5.88
มะม่วง	1	5.88
ส้มโอ	1	5.88
พืชผัก	1	5.88
ผลไม้	1	5.88
มะนาว	1	5.88
ส้มซ่า	1	5.88
รวม	17	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.5 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยจำนวน 5 คน ร้อยละ 29.41 รองลงมาคือ เสาวรส และข้าว จำนวน 2 คน ร้อยละ 11.77 อโวคาโด กุหลาบ มะม่วง ส้มโอ พืชผัก ผลไม้ มะนาว และส้มซ่าจำนวน 1 คน ร้อยละ 5.88

ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	2	50.00
ไก่ไข่	1	25.00
ผึ้ง	1	25.00
รวม	4	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.6 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ปลาจำนวน 2 คน ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ไก่ไข่ ผึ้ง จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.7 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไยอบแห้ง	2	25.00
ข้าวแต๋น	1	12.50
เห็ด	1	12.50
แฮมพวงมะกรูด	1	12.50
สับขมิ้นสับมะขาม	1	12.50
น้ำเสาวรส	1	12.50
ปลาแดดเดียว	1	12.50
รวม	8	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.7 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยอบแห้งจำนวน 2 คน ร้อยละ 25.00 ข้าวแต๋น เห็ด แฮมพวงมะกรูด สับขมิ้นสับมะขาม น้ำเสาวรส และปลาแดดเดียวจำนวน 1 คน ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 5.8 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	93.75
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	1	6.25
รวม	16	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.8 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 16 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 5.9 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) มีความรู้ความเข้าใจจากการฝึกอบรม และขาดใบรับรองมาตรฐาน	5	55.56
2) ทำผลผลิตให้ได้คุณภาพ	2	22.22
3) ทิศทางการตลาดมีแนวโน้มต้องการเกษตรอินทรีย์	1	11.11
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) บริเวณโดยรอบพื้นที่ทำการเกษตรไม่เอื้ออำนวย	1	11.11
รวม	9	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.9 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ มีความรู้ความเข้าใจจากการฝึกอบรม และขาด

ใบรับรองมาตรฐาน จำนวน 5 คน ร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ ทำผลผลิตให้ได้คุณภาพ จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.22 และทิศทางการตลาดมีแนวโน้มต้องการเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.11 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ บริเวณโดยรอบพื้นที่ทำการเกษตรไม่เอื้ออำนวย จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 5.10 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1) การบรรจุหีบห่อผลิตผลพืช ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป และภาชนะบรรจุหีบห่อสะอาด ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	6.81	3.17
2) การรักษาหรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกิจกรรมทางชีวภาพมีการใช้วัสดุปรับปรุงดิน ปุ๋ย หรือวัสดุจากพืช และสัตว์ที่ปลอดภัย	6.69	3.75
3) การบันทึกหลักฐานหรือเอกสารที่สามารถตรวจได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตและมีการจัดเก็บบันทึก เอกสารการผลิตไว้ตรวจสอบอย่างน้อย 1 รอบการรับรอง	6.56	2.97
4) มาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนชัดเจนทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร	6.44	2.88
5) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนและพาหะนำโรค	6.44	2.76
6) การจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม มีข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิต ทุกรอบการผลิตอย่างต่อเนื่อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	6.44	3.14
7) มาตรการและการป้องกันการจัดศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ การจัดการโรคพืช การกำจัดแมลง และวัชพืชที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย	5.94	2.84

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.10 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.
8) การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก เหมาะสม ไม่มีการคัดแปรพันธุ์กรรม หรือผ่านการฉายรังสี	5.50	3.74
9) การเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี โลหะหนัก แหล่งมลพิษ ทั้งทางดิน น้ำ และอากาศ ในพื้นที่ในการเพาะปลูก	5.00	3.08
10) การรับรองสินค้า เครื่องหมายรับรอง และการแสดงฉลาก ได้มาตรฐานถูกต้องชัดเจน	4.75	3.70
รวม	6.06	3.21

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.10 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร จะเห็นว่า การบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์ ไม่ปะปนกับผลิตภัณฑ์ทั่วไป และภาชนะบรรจุหีบห่อสะอาด ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนเฉลี่ย 6.81 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.17 รองลงมาคือ การรักษาหรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกิจกรรมทางชีวภาพมีการใช้วัสดุปรับปรุงดิน ปุ๋ย หรือวัสดุจากพืช และสัตว์ที่ปลอดภัยเฉลี่ย 6.69 (S.D. = 3.75) การบันทึกหลักฐานหรือเอกสารที่สามารถตรวจได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตและมีการจัดเก็บบันทึก เอกสารการผลิต ไว้ตรวจสอบอย่างน้อย 1 รอบการรับรองเฉลี่ย 6.56 (S.D. = 2.97) มาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนชัดเจนทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนและพาหะนำโรค และการจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม มีข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิต ทุกรอบการผลิตอย่างต่อเนื่อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันเฉลี่ย 6.44 (S.D. = 2.88, 2.76, 3.14) มาตรการและการป้องกันการจัดศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ การจัดการโรคพืช การกำจัดแมลง และวัชพืชที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยเฉลี่ย 5.94 (S.D. = 2.84) การเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี โลหะหนัก แหล่งมลพิษทั้งทางดิน น้ำ และอากาศ ในพื้นที่ในการเพาะปลูกเฉลี่ย 5.00 (S.D. = 3.08) และการรับรองสินค้า เครื่องหมายรับรอง และการแสดงฉลาก ได้มาตรฐานถูกต้องชัดเจนเฉลี่ย 4.75 (S.D. = 3.70)

ตารางที่ 5.11 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์สากล

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) การใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง	16	100.00
2) การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ยอมรับ	16	100.00
3) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรในตลาดเกษตรกร ทั้งด้านความปลอดภัย ความเหมาะสมต่อราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ	16	100.00
4) เกษตรกรสามารถทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรองมาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้	16	100.00
5) การตลาดนำการผลิตคือมีการวิเคราะห์ความต้องการผลผลิต ในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ละประเภทเพื่อสามารถสร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้	16	100.00
6) ก่อนที่จะเป็นเกษตรกรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษาหาความรู้จากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควรเริ่มต้นด้วยความสนใจและศรัทธาหลักทฤษฎี เพื่อการปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติตามแล้วถือเป็นเกษตรกรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน	16	100.00
7) สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 -100%	15	93.75
8) การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิตการเกษตรต้องทำทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์	15	93.75
9) การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	93.75

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.11 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10) เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ แล้วตลาดยอมรับทั่วโลกจะเป็นแนวทางการพัฒนาตลาด สินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก	15	93.75
11) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ทำให้ เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้นสามารถส่งออกได้	15	93.75
12) เกษตรอินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์แต่ใช้ซากพืช ซากสัตว์และของเหลือจากสวน และจุลินทรีย์เป็นปุ๋ยย่อย	15	93.75
13) ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลจะมีราคาสูงกว่าปกติ 20-30%	15	93.75
14) ผลผลิตที่มีรูปร่างดีสมส่วน มีสีสวยเป็นปกติ มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของเนื้อนุ่มกรอบแน่น มีรสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บ รักษาได้ ทนทาน ให้สารอาหารและพลังชีวิต เหล่านี้คือคุณสมบัติของ ผลผลิตพืชอินทรีย์	14	87.50
15) ผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรอนามัยหรือเกษตรปลอดภัยไม่ สามารถใช้ตรามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้	14	87.50
16) กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่ามีการเผาต่อข้าง ข้าว คณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์	13	81.25
17) การรับรองเกษตรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมดรวมทั้งกิจกรรม การแปรรูปและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม	12	75.00
18) การรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100%	6	37.50
19) ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินในระบบ GAP ถือว่าเป็น สินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดสารเคมี	5	31.25
20) พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึง ถือว่าเป็นพืชอินทรีย์	2	12.50

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.11 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จะเห็นว่า การใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ยอมรับ เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรในตลาดเกษตรกรทั้งด้านความปลอดภัย ความเหมาะสมต่อราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภค โภคอย่าสม่ำเสมอ เกษตรกรสามารถทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรองมาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้ การตลาดนำการผลิตคือมีการวิเคราะห์ความต้องการผลผลิตในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ละประเภทเพื่อสามารถสร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้ และก่อนที่จะเป็นเกษตรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษาหาความรู้จากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควรเริ่มต้นด้วยความสนใจ และศรัทธาหลักทฤษฎี เพื่อการปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติตามแล้วถือเป็นเกษตรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน

ตอบถูกจำนวน 16 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 -100% การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิตการเกษตรต้องทำทั้งดิน น้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์ การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ แล้วตลาดยอมรับทั่วโลกจะเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้นสามารถส่งออกได้ เกษตรอินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์แต่ใช้ซากพืชซากสัตว์และของเหลือจากสวนและจุลินทรีย์เป็นปุ๋ยย่อย และราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลจะมีราคาสูงกว่าปกติ 20-30% ตอบถูกจำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 ผลผลิตที่มีรูปร่างดีสมส่วน มีสีเขียวเป็นปกติ มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของเนื้อนุ่มกรอบแน่น มีรสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บรักษาได้ ทนทาน ให้สารอาหารและพลังงานชีวิต เหล่านี้คือคุณสมบัติของผลผลิตพืชอินทรีย์ และผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรออร์แกนิกหรือเกษตรปลอดภัยไม่สามารถใช้ตรามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้

ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 87.50 กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่ามีการเผาต่อซังข้าว คณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์ ตอบถูกจำนวน 13 คน ร้อยละ 81.25 การรับรองเกษตรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมดรวมทั้งกิจกรรมการแปรรูปและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 75.00 การรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100% ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 37.50 ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินใน

ระบบ GAP ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดภัยเคมี ตอบถูกจำนวน 5 คน ร้อยละ 31.25 พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.12 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	93.75
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	1	6.25
รวม	16	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.12 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 86 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 5.13 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) มีความรู้ความเข้าใจในการทำมาตรฐานจากการฝึกอบรมและปฏิบัติตาม	7	53.85
2) ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค	5	38.46

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.13 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) พื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่ปลายน้ำ เนื่องจากใช้แหล่งน้ำจากลำธารซึ่งต้นน้ำและแปลงที่ล้อมรอบมีการใช้สารเคมี เช่น ยาฆ่าแมลง	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.13 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ มีความรู้ความเข้าใจในการทำมาตรฐานจากการฝึกอบรม และปฏิบัติตาม จำนวน 7 คน ร้อยละ 53.85 รองลงมาคือ ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 5 คน ร้อยละ 38.46 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ พื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่ปลายน้ำ เนื่องจากใช้แหล่งน้ำจากลำธารซึ่งต้นน้ำและแปลงที่ล้อมรอบมีการใช้สารเคมี เช่น ยาฆ่าแมลง จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.14 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) การใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง	16	100.00
2) สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 -100%	16	100.00
3) การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	16	100.00
4) เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์แล้วตลาดยอมรับทั่วโลกจะเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก	16	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.14 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
5) การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ยอมรับ	16	100.00
6) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรในตลาดเกษตรกรทั้งด้านความปลอดภัย ความเหมาะสมต่อราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ	16	100.00
7) เกษตรกรสามารถทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรองมาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้	16	100.00
8) การตลาดนำการผลิตคือมีการวิเคราะห์ความต้องการผลผลิต ในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ละประเภทเพื่อสามารถสร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้	16	100.00
9) ก่อนที่จะเป็นเกษตรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษาหาความรู้จากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควรเริ่มต้นด้วยความสนใจ และศรัทธาหลักทฤษฎี เพื่อการปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติตามแล้วถือเป็นเกษตรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน	16	100.00
10) กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่ามีการเผาต่อชั่งข้าวคณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์	16	100.00
11) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้นสามารถส่งออกได้	16	100.00
12) การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิตการเกษตรต้องทำทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์	15	93.75
13) ผลผลิตที่มีรูปร่างดีมีส่วน มีสีสวยเป็นปกติ มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของเนื้อนุ่มกรอบแน่น มีรสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บรักษาได้ ทนทาน ให้สารอาหารและพลังชีวิต เหล่านี้คือคุณสมบัติของผลผลิตพืชอินทรีย์	15	93.75

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.14 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
14) เกษตรอินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์แต่ใช้ซากพืชซากสัตว์และของเหลือจากสวน และจุลินทรีย์เป็นผู้ย่อย	15	93.75
15) การรับรองเกษตรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมดรวมทั้งกิจกรรมการแปรรูปและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม	14	87.50
16) ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานสากลจะมีราคาสูงกว่าปกติ 20-30%	13	81.25
17) ผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรออร์แกนิกหรือเกษตรปลอดภัยไม่สามารถใช้ตรามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้	12	75.00
18) ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินในระบบ GAP ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดสารเคมี	7	43.75
19) การรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100%	6	37.50
20) พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนดินต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์	6	37.50

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.14 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จะเห็นว่า การใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 -100% การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์แล้วตลาดยอมรับทั่วโลกจะเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ยอมรับ เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรในตลาดเกษตรทั้งด้านความปลอดภัย ความเหมาะสมต่อราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภค โภคอย่าสม่ำเสมอ เกษตรกรสามารถทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรองมาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้ การตลาดนำการผลิตคือมีการ

วิเคราะห์ความต้องการผลผลิต ในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ละประเภทเพื่อสามารถสร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้ ก่อนที่จะเป็นเกษตรกรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษาหาความรู้จากมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควรเริ่มต้นด้วยความสนใจ และศรัทธาหลักทฤษฎี เพื่อการปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติตามแล้วถือเป็นเกษตรกรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่ามีการเผาต่อชังข้าว คณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์ และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้นสามารถส่งออกได้ ตอบถูกจำนวน 16 คน ร้อยละ 100.00 การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิต การเกษตรต้องทำทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์ ผลผลิตที่มีรูปร่างดีสมส่วน มีสีสวยเป็นปกติ มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของเนื้อนุ่มกรอบแน่น มีรสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บรักษาได้ ทนทาน ให้สารอาหารและพลังชีวิต เหล่านี้คือคุณสมบัติของผลผลิตพืชอินทรีย์ และเกษตรกรอินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์แต่ใช้ซากพืชซากสัตว์และของเหลือจากสวน และจุลินทรีย์เป็นผู้ย่อย ตอบถูกจำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 การรับรองเกษตรกรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมดรวมทั้งกิจกรรมการแปรรูป และการจัดการผลผลิตของกลุ่ม ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 87.50 ราคาสินค้าเกษตรกรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานสากลจะมีราคาสูงกว่าปกติ 20-30% ตอบถูกจำนวน 13 คน ร้อยละ 87.50 ผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรออร์แกนิกหรือเกษตรปลอดภัยไม่สามารถใช้ตรามาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ได้ ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 75.00 ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินในระบบ GAP ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดภัยสารเคมี ตอบถูกจำนวน 7 คน ร้อยละ 43.75 การรับรองมาตรฐาน โดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100% และพืชล้มลุกมีระยะปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 37.50

5.2 การพัฒนาศักยภาพด้าน “ข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ”

“ข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกรจำนวน 17 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่อปท./เทศบาล จำนวน 29 คน ดังนี้

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.15 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	10	58.82
	ชาย	7	41.18
ช่วงอายุ	ต่ำกว่า 30	1	5.88
	31-40	2	11.76
	41-50	6	35.29
	51-60	5	29.41
	61-70	3	17.65
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	41.18
	ปริญญาตรี	8	47.06
	ปริญญาโท	2	11.76
สมาชิกในครัวเรือน	2-3 คน	7	41.18
	4-5 คน	8	47.06
	6 คนขึ้นไป	2	11.76
	รวม	17	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.15 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 17 คน จะเห็นว่าเพศหญิงจำนวน 10 คน ร้อยละ 58.82 รองลงมาคือ เพศชายจำนวน 7 คน ร้อยละ 41.18 และช่วงอายุ 41-60 ปี จำนวน 6 คน ร้อยละ 35.29 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 29.41 ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 17.65 ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.88 การศึกษาปริญญาตรีจำนวน 8 คน ร้อยละ 47.06 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 7 คน ร้อยละ 41.18

ปริญญาโทจำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 จำนวน 8 คน ร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน ร้อยละ 41.18 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76

ตารางที่ 5.16 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	7	24.14
ข้าว	6	20.69
พืชผัก	2	6.90
กล้วย	2	6.90
เห็ด	1	3.45
เสาวรส	1	3.45
ฝรั่ง	1	3.45
ผลไม้	1	3.45
ชา	1	3.45
กาแฟ	1	3.45
ลูกบ๊วย	1	3.45
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	3.45
ลิ้นจี่	1	3.45
ผักไฮโดรโปนิก	1	3.45
หน่อไม้บงหวาน	1	3.45
มะนาว	1	3.45
รวม	29	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.16 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไย จำนวน 7 คน ร้อยละ 24.14 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 6 คน ร้อยละ 20.69 พืชผัก และกล้วยจำนวน

2 คน ร้อยละ 6.90 และเห็ด เสาวรส ฝรั่ง ผลไม้ ชา กาแฟ ลูกบ๊วย ส้มสายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่ ผักไฮโดโปนิค หน่อไม้บงหวาน และมะนาวจำนวน 1 คน ร้อยละ 3.45

ตารางที่ 5.17 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	4	66.67
ผึ้ง	1	16.67
กบ	1	16.67
รวม	6	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.17 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา จำนวน 4 คน ร้อยละ 66.67 ผึ้ง และกบ จำนวน 1 คน ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 5.18 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาแดดเดียว	2	20.00
ลำไยอบแห้ง	2	20.00
ชาแห้งแต่งกลิ่นต่างๆ	1	10.00
แปรรูปเห็ด	1	10.00
ข้าวแต๋น	1	10.00
กล้วยสุกทอดกรอบ	1	10.00
ขนมพุมะกูด	1	10.00
สมุนไพรและสมุนไพร	1	10.00
รวม	10	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.18 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา แดงเดี่ยว และลำไยอบแห้งจำนวน 2 คน ร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ชาแห้งแต่งกลิ่นต่างๆ แปรรูปเห็ด ข้าวแต่น ก๋วยเตี๋ยวทอดกรอบ แซลมอนทอด และสับปะรดและสับปะรดจำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.19 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	7	30.43
ข้าว	4	17.39
พืชผัก	3	13.04
เสาวรส	2	8.70
กล้วย	1	4.35
เห็ด	1	4.35
มะนาว	1	4.35
ชา	1	4.35
กาแฟ	1	4.35
ลูกบ๊วย	1	4.35
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	4.35
รวม	23	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.19 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยจำนวน 7 คน ร้อยละ 30.43 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 4 คน ร้อยละ 17.39 พืชผักจำนวน 3 คน ร้อยละ 13.04 เสาวรส จำนวน 2 คน ร้อยละ 8.70 และกล้วย เห็ด มะนาว ชา กาแฟ ลูกบ๊วย และส้มสายน้ำผึ้งจำนวน 1 คน ร้อยละ 4.35

ตารางที่ 5.20 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไก่ไข่	1	25.00
ประมง	1	25.00
ปลา	1	25.00
ผึ้ง	1	25.00
รวม	4	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.20 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ไก่ไข่ ประมง ปลา ผึ้ง และอื่น ๆ จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.21 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาแดดเดียว	2	20.00
น้ำพริกเผาเห็ดหอม	1	10.00
ชาแห้งแต่งกลิ่นต่าง ๆ	1	10.00
บ๊วยชนิดต่าง ๆ	1	10.00
ข้าวแต๋น	1	10.00
ลำไยอบแห้ง	1	10.00
กล้วยฉาบกล้วยสุกทอดกรอบ	1	10.00
น้ำเสาวรส	1	10.00
แยมเสาวรส	1	10.00
รวม	10	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.21 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ปลาแคดเดียว จำนวน 2 คน ร้อยละ 20.00 รองลงมา คือ น้ำพริกเผาเห็ดหอม ชาแห้งแต่งกลิ่นต่าง ๆ บัวชนิดต่าง ๆ ข้าวแต่น้ำ ลำไยอบแห้ง กล้วยฉาบกล้วยสุกทอดกรอบ น้ำเสาวรส และแยมเสาวรสจำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.22 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	88.24
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	11.76
รวม	17	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.22 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 17 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ ปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 15 คน ร้อยละ 88.24 และผู้ที่ไม่ มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76

ตารางที่ 5.23 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิต	4	36.36
2) ทำผลผลิตให้ปลอดภัย มีคุณภาพ และมีสุขภาพที่ดี	3	27.27
3) มีความสนใจในการอบรมเพิ่มองค์ความรู้ในด้านเกษตร อินทรีย์	2	18.18

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.23 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ยังคงต้องใช้สารเคมีบางส่วน	1	9.09
2) พื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์อยู่ปลายน้ำ และยังมีพื้นที่ทำเกษตรที่ใช้ยาฆ่าหญ้าล้อมรอบ	1	9.09
รวม	11	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.23 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิต จำนวน 4 คน ร้อยละ 36.36 รองลงมา คือ ทำผลผลิตให้ปลอดภัย มีคุณภาพ และมีสุขภาพที่ดี จำนวน 3 คน ร้อยละ 27.27 และมีความสนใจในการอบรมเพิ่มองค์ความรู้ในด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 คน ร้อยละ 18.18 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ยังคงต้องใช้สารเคมีบางส่วน และพื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์อยู่ปลายน้ำ และยังมีพื้นที่ทำเกษตรที่ใช้ยาฆ่าหญ้าล้อมรอบ จำนวน 1 คน ร้อยละ 9.09

ตารางที่ 5.24 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1) การรักษาหรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกิจกรรมทางชีวภาพมีการใช้วัสดุปรับปรุงดิน ปุ๋ย หรือวัสดุจากพืชและสัตว์ที่ปลอดภัย	7.24	1.82
2) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนและพาหะนำโรค	7.12	1.80

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.24 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.
3) มาตรการและการป้องกันการจัดศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ การจัดการโรคพืช การกำจัดแมลง และวัชพืชที่ได้มาตรฐาน และปลอดภัย	7.06	1.82
4) การบรรจุหีบห่อผลิตผลพืช ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป และภาชนะบรรจุหีบห่อสะอาด ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	7.00	2.57
5) มาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนชัดเจนทั้งทาง ดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร	6.88	1.58
6) การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก เหมาะสม ไม่มี การตัดแปรพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี	6.71	3.06
7) การจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายใน ฟาร์ม มีข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิต ทุกรอบการผลิตอย่าง ต่อเนื่อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	6.47	2.65
8) การบันทึกหลักฐานหรือเอกสารที่สามารถตรวจได้ตลอดห่วง โซ่การผลิตและมีการจัดเก็บบันทึก เอกสารการผลิต ไว้ ตรวจสอบอย่างน้อย 1 รอบการรับรอง	6.35	2.57
9) การเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี โลหะหนัก แหล่งมลพิษ ทั้ง ทางดิน น้ำ และอากาศ ในพื้นที่ในการเพาะปลูก	6.12	2.93
10) การรับรองสินค้า เครื่องหมายรับรอง และการแสดงฉลาก ได้มาตรฐานถูกต้องชัดเจน	4.53	3.95
รวม	6.55	2.62

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.24 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร จะเห็นว่า การรักษาหรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกิจกรรมทางชีวภาพมีการใช้วัสดุปรับปรุงดิน ปุ๋ย หรือวัสดุจากพืชและสัตว์ที่ปลอดภัยเฉลี่ย 7.24 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.82 รองลงมาคือ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนและพาหะนำโรคเฉลี่ย

7.12 (S.D. = 1.80) มาตรการและการป้องกันการกำจัดศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ การจัดการโรคพืช การกำจัดแมลง และวัชพืชที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยเฉลี่ย 7.06 (S.D. = 1.82) การบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์ ไม่ปะปนกับผลิตภัณฑ์ทั่วไป และภาชนะบรรจุหีบห่อสะอาด ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนเฉลี่ย 7.00 (S.D. = 2.57) มาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนชัดเจนทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตรเฉลี่ย 6.88 (S.D. = 1.58) การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก เหมาะสม ไม่มีการคัดแปรพันธุ์กรรม หรือผ่านการฉายรังสีเฉลี่ย 6.71 (S.D. = 3.06) การจัดทำแผนการผลิตและจัดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม มีข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิต ทุกรอบการผลิตอย่างต่อเนื่อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันเฉลี่ย 6.47 (S.D. = 2.65) การบันทึกหลักฐานหรือเอกสารที่สามารถตรวจได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตและมีการจัดเก็บบันทึก เอกสารการผลิต ไว้ตรวจสอบอย่างน้อย 1 รอบการรับรองเฉลี่ย 6.35 (S.D. = 2.57) การเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี โลหะหนัก แห่ลงมลพิษ ทั้งทางดิน น้ำ และอากาศ ในพื้นที่ในการเพาะปลูกเฉลี่ย 6.12 (S.D. = 2.93) และการรับรองสินค้า เครื่องหมายรับรอง และการแสดงฉลาก ได้มาตรฐานถูกต้องชัดเจนเฉลี่ย 4.53 (S.D. = 3.95)

ตารางที่ 5.25 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถคลุกสารเคมีก่อนปลูกได้	17	100.00
2) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้การฉายรังสีได้	16	94.12
3) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ	15	88.24
4) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์	15	88.24
5) ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียวหรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก	14	82.35
6) การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ	13	76.47

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.25 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
7) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้	12	70.59
8) การปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์	10	58.82
9) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล	4	23.53
10) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อุปกรณ์การรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่งในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และ คณะกรรมการรับรองเท่านั้น	2	11.76

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.25 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ จะเห็นว่า เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถปลูกสารเคมีก่อนปลูกได้ ตอบถูกจำนวน 17 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้ ตอบถูกจำนวน 16 คน ร้อยละ 94.12 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ และผลิตทางการเกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 15 คน ร้อยละ 88.24 ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียวหรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 82.35 การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ ตอบถูกจำนวน 13 คน ร้อยละ 76.47 เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้ ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 70.59 การปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 10 คน ร้อยละ 58.82 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล ตอบถูกจำนวน 4 คน ร้อยละ 23.53 และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อุปกรณ์การรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่ง

ในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และคณะกรรมการรับรองเท่านั้น ตอบถูกจำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.26 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	16	94.12
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	1	5.88
รวม	17	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.26 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 17 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 16 คน ร้อยละ 94.12 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 1 คน ร้อยละ 5.88

ตารางที่ 5.27 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) สามารถดำเนินตามหลักเกณฑ์ และไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิต	5	55.56
2) ผ่านการอบรมในการพัฒนาภาคการเกษตร และสามารถนำมีความรู้ไปปฏิบัติได้	3	33.33
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ยังคงต้องใช้สารเคมีบางส่วน	1	11.11
รวม	9	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.27 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และไม่มีการใช้สารเคมีในการผลิต จำนวน 5 คน ร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ ผ่านการอบรมในการพัฒนาภาคการเกษตร และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.33 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ยังคงต้องใช้สารเคมีบางส่วน จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 5.28 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถปลูกสารเคมีก่อนปลูกได้	17	100.00
2) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้	16	94.12
3) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้การฉายรังสีได้	15	88.24
4) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ	14	82.35
5) การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ	13	76.47
6) ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียวหรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก	11	64.71
7) ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์	11	64.71
8) การปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์	11	64.71

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.28 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
9) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อุปกรณ์การรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่งในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และคณะกรรมการรับรองเท่านั้น	6	35.29
10) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล	4	23.53

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.28 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ จะเห็นว่า เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถคลุกสารเคมีก่อนปลูกได้ ตอบถูกต้องจำนวน 17 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้ ตอบถูกต้องจำนวน 16 คน ร้อยละ 94.12 เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้การฉายรังสีได้ ตอบถูกต้องจำนวน 15 คน ร้อยละ 88.24 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ ตอบถูกต้องจำนวน 14 คน ร้อยละ 82.35 การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ ตอบถูกต้องจำนวน 13 คน ร้อยละ 76.47 ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียวหรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์ และการปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์ ตอบถูกต้องจำนวน 11 คน ร้อยละ 64.71 กลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อุปกรณ์การรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่งในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และคณะกรรมการรับรองเท่านั้น ตอบถูกต้องจำนวน 6 คน ร้อยละ 35.29 และระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล ตอบถูกต้องจำนวน 4 คน ร้อยละ 23.53

5.3 การพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)”

“ระบบการรับรองเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกร จำนวน 22 คน

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.29 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	13	59.09
	ชาย	9	40.91
อายุ	ต่ำกว่า 30	1	4.55
	31-40	1	4.55
	41-50	5	22.73
	51-60	10	45.45
	61-70	4	18.18
	70 ปีขึ้นไป	1	4.55
ระดับ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	50.00
	ปริญญาตรี	7	31.82
	ปริญญาโท	4	18.18
สมาชิกในครัวเรือน	2-3 คน	13	59.09
	4-5 คน	6	27.27
	6 คนขึ้นไป	3	13.64
	รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.29 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เพศหญิงจำนวน 13 คน ร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ เพศชายจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91 และช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 22.73 ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี

และช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.55 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 11 คน ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ปริญญาตรีจำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 ปริญญาโทจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 13 คน ร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ สมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน จำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.30 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	8	25.81
ข้าว	5	16.13
พืชผัก	3	9.68
กล้วย	3	9.68
แตงโม	2	6.45
มะพร้าว	1	3.23
กระเทียม	1	3.23
มะนาว	1	3.23
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.23
เมล่อน	1	3.23
มะขามยักษ์ (เปี้ยว)	1	3.23
ข้าวโพด	1	3.23
มะม่วง	1	3.23
เห็ด	1	3.23
เสาวรส	1	3.23
รวม	31	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.30 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไย จำนวน 8 คน ร้อยละ 25.81 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 5 คน ร้อยละ 16.13 พืชผัก และกล้วยจำนวน

3 คน ร้อยละ 9.68 แต่งโมจำนวน 2 คน ร้อยละ 6.45 และมะพร้าว กระท้อน มะนาว ต้นอ่อน
ทานตะวัน เมล่อน มะขามยักษ์ (เปรี้ยว) ข้าวโพด มะม่วง เห็ด และเสาวรสจำนวน 1 คน ร้อยละ 3.23

ตารางที่ 5.31 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและ
ร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	37.50
ไก่	2	25.00
กบ	2	25.00
ห่าน	1	12.50
รวม	8	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.31 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรใน
ปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา
จำนวน 3 คน รองลงมาคือ ไก่ และกบจำนวน 2 คน ร้อยละ 25.00 และห่านจำนวน 1 คน ร้อยละ
12.50

ตารางที่ 5.32 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและ
ร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาแฟ	1	10.00
ปลา	1	10.00
ข้าวแต๋น	1	10.00
ลำไยอบแห้ง	1	10.00
กล้วย	1	10.00
สบู่ขมิ้น + มะขาม + มะกรูด	1	10.00
แชมพูขมิ้น + มะขาม + มะกรูด	1	10.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.32 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็ด	1	10.00
อาหารเพื่อสัตว์	1	10.00
อาหารสำเร็จรูป	1	10.00
รวม	10	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.32 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันได้แก่ กาแฟ ปลา ข้าวแต่น ถั่วโยบแห้ง ถั่วลิสง+ มะขาม+ มะกรูด แซลมอน+ มะขาม+ มะกรูด เห็ด อาหารเพื่อสัตว์ อาหารสำเร็จรูป จำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.33 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถั่วลิสง	5	19.23
ข้าว	4	15.38
พืชผัก	3	11.54
แตงโม	2	7.69
เมล่อน	1	3.85
กุหลาบ	1	3.85
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.85
ถั่วลิสงหอมทอง	1	3.85
ไม้ผล	1	3.85
มะขามยักษ์ (เปรี้ยว)	1	3.85
มะกรูด	1	3.85

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.33 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มะขาม	1	3.85
ขมิ้น	1	3.85
เห็ด	1	3.85
เสาวรส	1	3.85
สมุนไพรร	1	3.85
รวม	26	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.33 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยจำนวน 5 คน ร้อยละ 19.23 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 4 คน ร้อยละ 15.38 พืชผัก จำนวน 3 คน ร้อยละ 11.54 แตงโมจำนวน 2 คน ร้อยละ 7.69 และ เมล่อน กุหลาบ ต้นอ่อนทานตะวัน กล้วยหอมทอง ไม้ผล มะขามยักษ์ (เปรี้ยว) มะกรูด มะขาม ขมิ้น เห็ด เสาวรส และ สมุนไพรรจำนวน 1 คน ร้อยละ 3.85

ตารางที่ 5.34 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	4	66.67
ไก่ไข่	1	16.67
กบ	1	16.67
รวม	6	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.34 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่

น่าสนใจ ได้แก่ ปลาจำนวน 4 คน ร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ไก่ไข่ และกบ จำนวน 1 คน ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 5.35 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวน และร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาแฟ	1	25.00
ข้าวแต๋น	1	25.00
สับปะรดมะขาม	1	25.00
แฮมพุ่มะกรูด	1	25.00
รวม	4	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.35 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ กาแฟ ข้าวแต๋น สับปะรดมะขาม แฮมพุ่มะกรูด จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.36 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	18	81.82
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	4	18.18
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.36 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 18 คน ร้อยละ 81.82 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18

ตารางที่ 5.37 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้	4	26.67
2) ได้รับการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ	3	20.00
3) ทำในระบบปิด ซึ่งไม่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและศัตรูพืช	2	13.33
4) ต้องการพัฒนาสินค้าการเกษตร	1	6.67
5) การทำเกษตรอินทรีย์ทำให้ปลอดภัยต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค	1	6.67
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ยังต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีในการปลูก	2	13.33
2) พื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ ยังมีการใช้เคมี	1	6.67
3) ต้นทุนสูงในการผลิตสูง	1	6.67
รวม	15	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.57 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้ จำนวน 4 คน ร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ ได้รับการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ จำนวน 3 คน ร้อยละ 20.00 ทำในระบบปิด ซึ่งไม่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและศัตรูพืช จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 และต้องการพัฒนาสินค้าการเกษตร และการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้ปลอดภัยต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ยังต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีในการปลูก จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 รองลงมาคือ พื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ ยังมีการใช้เคมี และต้นทุนสูงในการผลิตสูง จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.38 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรอง เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์	22	100.00
2. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรรายย่อย	21	95.45
3. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมทั้งให้การรับรองเกษตร อินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	95.45
4. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มี กระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์	21	95.45
5. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิต อินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น	21	95.45
6. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย	21	95.45
7. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนด วิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนด ขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึก ปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการ รับรองแบบมีส่วนร่วม	21	95.45
8. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วน ร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	21	95.45
9. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบ แปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	21	95.45

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.38 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรอง
เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการซื้อขายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด	20	90.91
11. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	20	90.91
12. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	19	86.36
13. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	19	86.36
14. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	17	77.27
15. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	9	40.91
16. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	9	40.91
17. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	8	36.36
18. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	6	27.27

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.38 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
19. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร	6	27.27
20. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.38 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะเห็นว่า กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตอบถูกต้องจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมทั้งให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้ และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ ตอบถูกต้องจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการมีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด และระบบตลาดที่ “ชุมชนรับรอง” นี่เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่

เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ระบบการรับรองเกษตรกรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 17 คน ร้อยละ 77.27 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป และคุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91 ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรกรอินทรีย์ของกลุ่มได้ ตอบถูกจำนวน 8 คน ร้อยละ 36.36 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และการรับรองเกษตรกรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ ไม่มีผู้ตอบถูกในประเด็นนี้

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.39 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	86.36
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	13.64
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.39 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ

ปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 และผู้ที่ไม่มี
ความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.40 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์
สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภค	5	38.46
2) สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้	4	30.77
3) ผ่านการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง	3	23.08
4) ต้องการยกระดับสินค้าเกษตร	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.40 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบ
การผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 5 คน ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้ จำนวน 4 คน
ร้อยละ 30.77 ผ่านการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง จำนวน 3 คน ร้อยละ 23.08 และ
ต้องการยกระดับสินค้าเกษตร จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.41 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรอง
เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิต อินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.41 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรอง เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
2. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือ จัดหาช่องทางตลาด	22	100.00
3. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนด ขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	22	100.00
4. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	22	100.00
5. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมทั้งให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	95.45
6. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	21	95.45
7. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	20	90.91
8. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย	20	90.91
9. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	20	90.91
10. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	20	90.91

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.41 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรอง
เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
11. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบ แปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	20	90.91
12. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มี กระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์	19	86.36
13. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	18	81.82
14. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรรายย่อย	14	63.64
15. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมี ส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะ การผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	12	54.55
16. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความ เป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	11	50.00
17. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการ รับรองมาตรฐานเกษตร	9	40.91
18. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปี ละ 2 ครั้ง	8	36.36
19. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วน ร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	6	27.27
20. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนบแน่น กระบวนการเรียนรู้	3	13.64

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.41 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะเห็นว่า ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม และระบบตลาดที่ “ชุมชนรับรอง” นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมทั้งให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม และกลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้ และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 18 คน ร้อยละ 81.82 PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 63.64 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 54.55 ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะ

ความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ ตอบถูกจำนวน 11 คน ร้อยละ 50.00 การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร ตอบถูกจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 8 คน ร้อยละ 36.36 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ ตอบถูกจำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

5.4 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)”

“การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกรจำนวน 25 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ อปท./เทศบาล จำนวน 12 คน ดังนี้

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.42 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

ข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	14	56.00
	ชาย	11	44.00
อายุ	ต่ำกว่า 30	2	8.00
	31-40	2	8.00
	41-50	5	20.00
	51-60	10	40.00
	61-70	5	20.00
	70 ปีขึ้นไป	1	4.00
ระดับ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	48.00
	ปริญญาตรี	10	40.00
	ปริญญาโท	3	12.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.42 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน	2-3 คน	13
	4-5 คน	8
	6 คนขึ้นไป	4
รวม	25	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.42 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 25 คน จะเห็นว่าเพศหญิง จำนวน 14 คน ร้อยละ 56.00 รองลงมาคือเพศชาย 11 คน ร้อยละ 44.00 ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี และช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 20.00 ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี และช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 8.00 และช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.00 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 12 คน ร้อยละ 48.00 รองลงมาคือ ปริญญาตรีจำนวน 10 คน ร้อยละ 40.00 ปริญญาโทจำนวน 3 คน ร้อยละ 12.00 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 13 คน ร้อยละ 52.00 รองลงมาคือ สมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน จำนวน 8 คน ร้อยละ 32.00 และสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 4 คน ร้อยละ 16.00

ตารางที่ 5.43 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	10	24.39
ข้าว	6	14.63
พืชผัก	4	9.76
มะม่วง	2	4.88
แตงโม	2	4.88
กล้วย	2	4.88
เสาวรส	1	2.44

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.43 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กระท้อน	1	2.44
มะนาว	1	2.44
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	2.44
ลิ้นจี่	1	2.44
เมล่อน	1	2.44
เสาวรส	1	2.44
มะขาม	1	2.44
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	2.44
ไม้ผล	1	2.44
สะเดา	1	2.44
ฝรั่ง	1	2.44
เห็ด	1	2.44
กุหลาบ	1	2.44
อะโวคาโด	1	2.44
รวม	41	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.43 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไย จำนวน 10 คน ร้อยละ 24.39 รองลงมาคือ ข้าว จำนวน 6 คน ร้อยละ 14.63 พืชผักจำนวน 4 คน ร้อยละ 9.76 มะม่วง แดงโม และกล้วยจำนวน 2 คน ร้อยละ 4.88 และเสาวรส กระท้อน มะนาว ส้มสายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่ เมล่อน เสาวรส มะขาม ต้นอ่อนทานตะวัน ไม้ผล สะเดา ฝรั่ง เห็ด กุหลาบ และอะโวคาโด จำนวน 1 คน ร้อยละ 2.44

ตารางที่ 5.44 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	4	44.44
ไก่	3	33.33
เป็ด	1	11.11
กบ	1	11.11
รวม	9	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.44 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา จำนวน 4 คน ร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ ไก่ จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.33 และเป็ด และกบ จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 5.45 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าวแต๋น	2	16.67
ลำไยอบแห้งเนื้อทอง	2	16.67
กาแฟ	1	8.33
ชาผงสำเร็จรูป	1	8.33
สบู่มิ้น	1	8.33
สบู่มะขาม	1	8.33
แชมพูมะกรูด	1	8.33
เห็ด	1	8.33
ปลาแดดเดียว	1	8.33
ปลาสาม	1	8.33
รวม	12	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.45 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ข้าวแต่น และลำไยอบแห้งเนื้อทอง จำนวน 2 คน ร้อยละ 16.67 รองลงมาคือ กาแฟ ชาผงสำเร็จรูป สบู่ขมิ้น สบู่มะขาม แชมพูมะกรูด เห็ด ปลาเค็มเดียว และปลาต้ม จำนวน 1 คน ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 5.46 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	8	25.00
พืชผัก	5	15.63
ข้าว	4	12.50
เสาวรส	2	6.25
กุหลาบ	1	3.13
อะโวคาโด	1	3.13
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	3.13
ลิ้นจี่	1	3.13
แตงโม	1	3.13
กล้วย	1	3.13
มะขาม	1	3.13
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.13
ไม้ผล	1	3.13
มะม่วง	1	3.13
ถั่วฝักยาว	1	3.13
สมุนไพร	1	3.13
เห็ด	1	3.13
รวม	32	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.46 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่

น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยจำนวน 8 คน ร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ พืชผักจำนวน 5 คน ร้อยละ 15.63 ข้าว จำนวน 4 คน ร้อยละ 12.50 เสาวรสจำนวน 2 คน ร้อยละ 6.25 และ กุหลาบ อะโวคาโด ส้ม สายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่ แดงโม กล้วย มะขาม ต้นอ่อนทานตะวัน ไม้ผล มะม่วง ถั่วฝักยาว สมุนไพร และ เห็ด จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.13

ตารางที่ 5.47 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	75.00
ไก่ไข่	1	25.00
รวม	4	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.47 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ปลา จำนวน 3 คน ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ไก่ไข่ จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.48 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าวแต๋น	2	13.33
ลำไยอบแห้งเนื้อทอง	2	13.33
แยม	1	6.67
น้ำเสาวรส	1	6.67
ไอศกรีม	1	6.67
ข้าวกลิ้ง	1	6.67
กาแฟ	1	6.67
สมุนไพร	1	6.67
สบู่ขมิ้น	1	6.67

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.48 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวน และร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สับปะรด	1	6.67
แฮมหมูมะรุค	1	6.67
ปลาแดดเดียว	1	6.67
ปลาต้ม	1	6.67
รวม	15	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.48 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้าวแต่น และลำไยอบแห้งเนื้อทอง จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 และแฮม น้ำเสาวรส ไอศกรีม ข้าวกล้อง กาแฟ สมุนไพร สับปะรด สับปะรด สับปะรด สับปะรด ปลาแดดเดียว ปลาต้ม จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.49 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	22	88.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	12.00
รวม	25	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.49 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 22 คน ร้อยละ 88.00 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 3 คน ร้อยละ 12.00

ตารางที่ 5.50 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) การอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ	9	60.00
2) ควบคุมการใช้สารเคมี และเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	3	20.00
3) การตอบรับของลูกค้าด้านสุขภาพ	2	13.33
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก	1	6.67
รวม	15	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 2.50 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ การอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ จำนวน 9 คน ร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ ควบคุมการใช้สารเคมี และเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 3 คน ร้อยละ 20.00 และการตอบรับของลูกค้าด้านสุขภาพ จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.51 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ	S.D.
1. บริเวณพื้นที่เพาะปลูกของท่านปลอดภัยต่อการปนเปื้อนสารพิษ ทั้งทาง ดิน น้ำ และอากาศ	3.28	0.98
2. ท่านมีวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูกต้อง ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร	3.24	1.13

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.51 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยระดับ ความสำคัญ	S.D.
3. ท่านมีวิธีเสนอแนะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูก หลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ทางการเกษตร	3.16	0.99
4. ท่านได้รับพันธุ์พืชที่ใช้ในการเพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อหรือดัดแปลงพันธุกรรม หรือผ่านการฉาย รังสี	3.12	1.27
5. ท่านได้รับการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ การดำเนินเกษตรอินทรีย์ จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ หรือจากคณะกรรมการตรวจสอบฯ อยู่เสมอ	2.72	1.21
6. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก จาก แหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือผ่าน การฉายรังสี	2.68	1.28
7. ในพื้นที่ทำการเกษตรของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของ สมาชิก	2.64	1.29
8. ในพื้นที่ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของ สมาชิกเกษตรกรทั่วถึง	2.40	1.15
รวม	2.91	1.19

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.51 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตร จะเห็นว่า บริเวณพื้นที่เพาะปลูกของท่านปลอดภัยต่อการปนเปื้อนสารพิษ ทั้งทาง ดิน น้ำ และอากาศ เฉลี่ย 3.28 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 รองลงมาคือ ท่านมีวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูกหลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เฉลี่ย 3.24 (S.D. = 1.13) ท่านมีวิธีเสนอแนะ

เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ตก หลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
ทางการเกษตร เฉลี่ย 3.16 (S.D. = 0.99) ท่านได้รับพันธุ์พืชที่ใช้ในการเพาะปลูก จากแหล่งที่
เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อหรือดัดแปลงพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี เฉลี่ย 3.12 (S.D. =
1.27) ท่านได้รับการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ การดำเนินเกษตรอินทรีย์ จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ
หรือจากคณะกรรมการตรวจสอบฯ อยู่เสมอ เฉลี่ย 2.72 (S.D. = 1.21) ท่านมีส่วนร่วมในการ
คัดเลือกพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือผ่านการ
ฉายรังสี เฉลี่ย 2.68 (S.D. = 1.28) ในพื้นที่ทำการเกษตรของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิก เฉลี่ย 2.64 (S.D. = 1.29)
และในพื้นที่ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและ
ปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกเกษตรกรทั่วถึงเฉลี่ย 2.40 (S.D. = 1.15)

ตารางที่ 5.52 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบ
ควบคุมภายใน (ICS)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	25	100.00
2. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับ การอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุม ภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์	25	100.00
3. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการ ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	24	96.00
4. ระบบควบคุมภายใน (INTERNALCONTROLSYSTEM : ICS) เป็น ระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิต สินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	23	92.00
5. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้อง ดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	92.00
6. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำ เอกสารและการควบคุมการบันทึก	23	92.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.52 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
7. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	22	88.00
8. ICS ช่วยให้งานที่ได้รับมอบหมายสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรที่หลายราย	20	80.00
9. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	18	72.00
10. เกษตรกรพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	15	60.00
11. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ	15	60.00
12. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	12	48.00
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	10	40.00
14. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	10	40.00
15. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	7	28.00
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น	4	16.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้ผู้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป	3	12.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.52 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) จะเห็นว่า ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข และตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 25 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ตอบถูกจำนวน 24 คน ร้อยละ 96.00 ระบบควบคุมภายใน (INTERNAL CONTROL SYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และระบบควบคุมภายใน (ICS) มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก ตอบถูกจำนวน 23 คน ร้อยละ 92.00 ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 88.00 ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรที่หลายราย ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 80.00 ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล ตอบถูกจำนวน 18 คน ร้อยละ 72.00 เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย และระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ตอบถูกจำนวน 60.00 ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 48.00 การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง และแบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี ตอบถูกจำนวน 10 คน ร้อยละ 40.00 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 7 คน ร้อยละ 28.00 ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น ตอบถูกจำนวน 4 คน ร้อยละ 16.00 และข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป ตอบถูกจำนวน 3 คน ร้อยละ 12.00

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.53 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	23	92.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	8.00
รวม	25	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.53 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 23 คน ร้อยละ 92.00 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 2 คน ร้อยละ 8.00

ตารางที่ 5.54 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ผ่านการอบรมเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ	6	46.15
2) ลดการใช้สารเคมี เน้นมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	5	38.46
3) มีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค	1	7.69
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรใช้เมล็ดแต่งโม F-1 ในการปลูก	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.54 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบ

การผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ผ่านการอบรมเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ จำนวน 6 คน ร้อยละ 46.15 รองลงมาคือ ลดการใช้สารเคมี เน้นมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 คน ร้อยละ 38.46 และมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69 ส่วน เหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรใช้เมล็ด แตงโม F-1 ในการปลูก จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.55 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบ ควบคุมภายใน (ICS)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์	25	100.00
2. ICS ช่วยให้งานหน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรที่หลายราย	24	96.00
3. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก	24	96.00
4. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	23	92.00
5. ระบบควบคุมภายใน (INTERNALCONTROLSYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	23	92.00
6. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	92.00
7. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	22	88.00
8. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	22	88.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.55 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
9. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	15	60.00
10. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ	14	56.00
11. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	13	52.00
12. เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	11	44.00
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	7	28.00
14. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	7	28.00
15. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	7	28.00
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น	4	16.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป	2	8.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.55 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) จะเห็นว่า ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุม

ภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 25 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย และระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก ตอบถูกจำนวน 24 คน ร้อยละ 96.00 ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ระบบควบคุมภายใน (INTERNAL CONTROL SYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง และการประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 23 คน ร้อยละ 92.00 ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล และผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 88.00 ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง ตอบถูกจำนวน 15 คน ร้อยละ 60.00 ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 56.00 ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล ตอบถูกจำนวน 13 คน ร้อยละ 52.00 เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย ตอบถูกจำนวน 11 คน ร้อยละ 44.00 การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี และการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 7 คน ร้อยละ 28.00 ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น ตอบถูกจำนวน 4 คน ร้อยละ 16.00 และข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป ตอบถูกจำนวน 2 คน ร้อยละ 8.00

5.5 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี”

“การจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกรจำนวน 22 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ อปท./เทศบาล จำนวน 16 คน ดังนี้

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.56 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

ข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	15	68.18
	ชาย	7	31.82
ช่วงอายุ (ปี)	ต่ำกว่า 30	1	4.55
	31-40	1	4.55
	41-50	6	27.27
	51-60	10	45.45
	61-70	3	13.64
	70 ปีขึ้นไป	1	4.55
ระดับ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	45.45
	ปริญญาตรี	8	36.36
	ปริญญาโท	4	18.18
รวม		22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.56 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่าเพศหญิงจำนวน 15 คน ร้อยละ 68.18 รองลงมาคือเพศชายจำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 และช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.55 และการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 10 คน ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ ปริญญาตรีจำนวน 8 คน ร้อยละ 36.36 ปริญญาโทจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18

ตารางที่ 5.57 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำการเกษตรตามจำนวนและร้อยละ

ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	10	71.43
11-20 ปี	3	21.43
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	1	7.14
รวม	14	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.57 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำการเกษตรตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ประสิทธิภาพในการทำการเกษตรต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ 11-20 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 21.43 และ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.14

ตารางที่ 5.58 การวิเคราะห์พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดตามจำนวนและร้อยละ

พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ไร่	9	60.00
6-10 ไร่	2	13.33
11-20 ไร่	3	20.00
มากกว่า 21 ไร่ขึ้นไป	1	6.67
รวม	15	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.58 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า พื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่า 5 ไร่ จำนวน 9 คน ร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ พื้นที่ 11-20 ไร่ จำนวน 3 คน ร้อยละ 20.00 พื้นที่ 6-10 ไร่ จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 และมากกว่า 21 ไร่ขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.59 การวิเคราะห์แหล่งเงินทุนตามจำนวนและร้อยละ

แหล่งเงินทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เงินเก็บส่วนตัว	13	65.00
ธนาคาร	4	20.00
กองทุนหมู่บ้าน	3	15.00
รวม	20	100

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.59 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์แหล่งเงินทุนตามจำนวนและร้อยละ แหล่งเงินทุนจาก เงินเก็บส่วนตัวจำนวน 13 คน ร้อยละ 65.00 รองลงมาคือ ธนาคารจำนวน 4 คน ร้อยละ 20.00 และกองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 คน ร้อยละ 15.00

ตารางที่ 5.60 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีใน 1 ปีตามจำนวนและร้อยละ

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	3	13.64
1,001 – 3,000 บาท	7	31.82
3,001 – 5,000 ปี	1	4.55
5,000 บาทขึ้นไป	2	9.09
ไม่มีค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี	9	40.91
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.60 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีใน 1 ปีตามจำนวนและร้อยละ ค่าใช้จ่าย 1,001 – 3,000 บาทจำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 รองลงมาคือ ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64 5,000 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน ร้อยละ 9.09 3,001 – 5,000 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.55 และไม่มีค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี จำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91

ตารางที่ 5.61 การวิเคราะห์ประเภทของสารเคมีที่ใช้ตามจำนวนและร้อยละ

สารเคมี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยาฆ่าแมลงศัตรูพืช	8	26.67
ยาฆ่าวัชพืช	6	20.00
ยาป้องกัน และกำจัดเชื้อรา	3	10.00
ไม่มีการใช้สารเคมี	13	43.33
รวม	30	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.61 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ประเภทของสารเคมีที่ใช้ตามจำนวนและร้อยละ ยาฆ่าแมลงศัตรูพืช จำนวน 8 คน ร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ ยาฆ่าวัชพืชจำนวน 6 คน ร้อยละ 20.00 ยาป้องกัน และกำจัดเชื้อรา จำนวน 3 คน ร้อยละ 10.00 และไม่มีการใช้สารเคมี จำนวน 13 คน ร้อยละ 43.33

ตารางที่ 5.62 การวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้สารเคมีตามจำนวนและร้อยละ

ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2 ปี	7	31.82
3 - 5 ปี	2	9.09
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	4	18.18
ไม่มีการใช้สารเคมี	9	40.91
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.62 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้สารเคมีตามจำนวนและร้อยละ ระยะเวลาต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี จำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18 3 - 5 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 9.09 และไม่มีการใช้สารเคมี จำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91

ตารางที่ 5.63 การวิเคราะห์ระยะเวลาที่เลิกใช้สารเคมีตามจำนวนและร้อยละ

ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	3	13.64
1 - 3 ปี	4	18.18
มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป	7	31.82
ยังใช้สารเคมี	8	36.36
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.63 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ระยะเวลาที่เลิกใช้สารเคมีตามจำนวนและร้อยละ ระยะเวลามากกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 รองลงมาคือ 1 - 3 ปี จำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18 ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64 และยังใช้สารเคมี จำนวน 8 ร้อยละ 36.36

ตารางที่ 5.64 การวิเคราะห์จำนวนครั้งที่เลิกใช้สารเคมีในรอบ 1 เดือนตามจำนวนและร้อยละ

จำนวนครั้งที่เลิกใช้สารเคมี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง	6	27.27
2 ครั้ง	3	13.64
ไม่มีการเลิกใช้สารเคมี	13	59.09
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.64 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์จำนวนครั้งที่เลิกใช้สารเคมีในรอบ 1 เดือนตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า จำนวนครั้งที่เลิกใช้สารเคมี 1 ครั้งต่อเดือน จำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 รองลงมาคือ จำนวนครั้งที่เลิกใช้สารเคมี 2 ครั้งต่อเดือน จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64 และไม่มีการเลิกใช้สารเคมี จำนวน 13 คน ร้อยละ 59.09

ตารางที่ 5.65 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	5	15.15
ข้าว	5	15.15
ผัก	3	9.09
แตงโม	2	6.06
เสาวรส	2	6.06
กล้วย	2	6.06
มะนาว	2	6.06
มะพร้าว	2	6.06
อะโวคาโด	1	3.03
กุหลาบ	1	3.03
เห็ด	1	3.03
มะขังชิด	1	3.03
ฝรั่ง	1	3.03
ข้าวโพด	1	3.03
ถั่วเหลือง	1	3.03
มะม่วง	1	3.03
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.03
หน่อพองหวาน	1	3.03
รวม	33	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.65 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ลำไย และข้าวจำนวน 5 คน ร้อยละ 15.15 รองลงมาคือ ผัก จำนวน 3 คน ร้อยละ 9.09 แตงโม เสาวรส กล้วย มะนาว และมะพร้าว จำนวน 2 คน ร้อยละ 6.06 และอะโวคาโด กุหลาบ เห็ด มะขังชิด ฝรั่ง ข้าวโพด ถั่วเหลือง มะม่วง ต้นอ่อนทานตะวัน และหน่อพองหวาน จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.03

ตารางที่ 5.66 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	4	40.00
ไก่	3	30.00
วัว	1	10.00
หมู	1	10.00
หอย	1	10.00
รวม	10	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.66 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ปลา จำนวน 4 คน ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ไก่ จำนวน 3 คน ร้อยละ 30.00 และวัว หมู และหอย จำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.67 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาแดดเดียว	2	20.00
สับหมูมันมะขาม	1	10.00
แฮมพูมะกรูด	1	10.00
อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์	1	10.00
แฮม	1	10.00
น้ำเสาวรส	1	10.00
ข้าวแต๋น	1	10.00
กาแฟ	1	10.00
ยาหม่องอินทรี	1	10.00
รวม	10	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.67 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ปลาแคดเดียว จำนวน 2 คน ร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ สบู่ขมิ้นมะขาม แชมพูมะกรูด อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ แยม น้ำเสาวรส ข้าวแต่น กาแฟ และยาหม่องอินทรี จำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.68 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าว	6	16.67
ผัก	4	11.11
ลำไย	4	11.11
แตงโม	2	5.56
สมุนไพร	2	5.56
เสาวรส	2	5.56
กล้วย	2	5.56
มะนาว	2	5.56
มะพร้าว	2	5.56
อะโวคาโด	1	2.78
กุหลาบ	1	2.78
ข้าวโพด	1	2.78
ผลไม้	1	2.78
ถั่วเหลือง	1	2.78
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	2.78
ไผ่	1	2.78
ใบเตย	1	2.78
ส้มซ่า	1	2.78
มะม่วง	1	2.78
รวม	36	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.68 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ข้าว จำนวน 6 คน ร้อยละ 16.67 รองลงมาคือ ผัก และลำไย จำนวน 4 คน ร้อยละ 11.11 แดงโม สมุนไพร เสาวรส กัลย มะนาว และมะพร้าว จำนวน 2 คน ร้อยละ 5.56 และอะโวคาโด กุหลาบ ข้าวโพด ผลไม้ ถั่วเหลือง ดันอ่อนทานตะวัน ไข่ ไบเบต ส้มซ่า และมะม่วง จำนวน 1 คน ร้อยละ 2.78

ตารางที่ 5.69 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	50.00
ไก่	3	50.00
รวม	6	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.69 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ปลา และไก่ จำนวน 3 คน ร้อยละ 50.00

ตารางที่ 5.70 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาแดดเดียว	2	15.38
สับขมิ้นมะขาม	1	7.69
แฮมพวงกระดูก	1	7.69
สมุนไพร	1	7.69
แฮม	1	7.69
น้ำเสาวรศ	1	7.69
ข้าวแต๋น	1	7.69
กัลย	1	7.69

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.70 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาแฟ	1	7.69
ชาหม่อง	1	7.69
น้ำยาเอนกประสงค์	1	7.69
น้ำพริกเผาเห็ดหอม	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.70 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ปลาแดดเดียว จำนวน 2 คน ร้อยละ 15.38 รองลงมาคือ สบู่ขมิ้นมะขาม แชมพูมะกรูด สมุนไพร แยม น้ำเสาวรส ข้าวแต่น ก๋วยเตี๋ยว กาแฟ ชาหม่อง น้ำยาเอนกประสงค์ และน้ำพริกเผาเห็ดหอม จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.71 การวิเคราะห์ความรู้การลดต้นทุนในการจัดการปัจจัยการผลิตตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การนำวัสดุที่เหลือใช้จากการทำการเกษตร และศัตรูพืชมาทำปุ๋ยหมักใช้เอง	9	45.00
2) การนำความรู้จากการอบรมและประสบการณ์ที่เคยทำเกษตรมาปรับใช้	5	25.00
3) การเลิกใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุน	3	15.00
4) ใช้เมล็ดพันธุ์อินทรีย์ที่ได้จากหน่วยงานราชการซึ่งจะมีราคาถูกกว่าเอกชน	2	10.00
5) การบริหารจัดการฟาร์มและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	1	5.00
รวม	20	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.71 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์วิธีการลดต้นทุนอะไรในการผลิตทางการเกษตรตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า การนำวัสดุที่เหลือใช้จากการทำการเกษตร และศัตรูพืชมาทำปุ๋ยหมักใช้เอง จำนวน 9 คน ร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ การนำความรู้จากการอบรมและประสบการณ์ที่เคยทำเกษตรมาปรับใช้ จำนวน 5 คน ร้อยละ 25.00 การเลิกใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุน จำนวน 3 คน ร้อยละ 15.00 ใช้เมล็ดพันธุ์อินทรีย์ที่ได้จากหน่วยงานราชการซึ่งจะมีราคาถูกกว่าเอกชน จำนวน 2 คน ร้อยละ 10.00 และการบริหารจัดการฟาร์มและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.00

ตารางที่ 5.72 การวิเคราะห์วิธีการลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ลดต้นทุนการใช้สารเคมีโดยหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทน	8	47.06
2) การนำวัสดุคืบจากการแปรรูปวัสดุคืบที่เหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก	5	29.41
3) ลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา	2	11.76
4) การหาเทคนิคในการลดต้นทุน	2	11.76
รวม	17	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.72 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์วิธีการลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ลดต้นทุนการใช้สารเคมีโดยหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทน จำนวน 8 คน ร้อยละ 47.06 รองลงมาคือ การนำวัสดุคืบจากการแปรรูปวัสดุคืบที่เหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก จำนวน 5 คน ร้อยละ 29.11 และลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา และการหาเทคนิคในการลดต้นทุน จำนวน 2 คน ร้อยละ 11.76

ตารางที่ 5.73 การวิเคราะห์ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด และวิธีการจัดการลดต้นทุนเพื่อให้ได้ผลผลิตไม่ลดลงตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การนำวัสดุที่เหลือใช้จากการทำการเกษตร และศัตรูพืชมาทำปุ๋ยหมักใช้เอง	9	47.37
2) ด้านค่าแรง ควรวางแผนการจัดการจ้างงานตามปริมาณงานที่จำเป็นและตามความเหมาะสม และใช้แรงงานภายในครอบครัว	4	21.05

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.73 การวิเคราะห์ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด และวิธีการจัดการลดต้นทุน เพื่อให้ได้ผลผลิตไม่ลดลงตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3) การคัดเลือกพันธุ์และเตรียมดินกล้าในเหมาะสมแก่การปลูกเพื่อลดต้นทุนในการดูแล	2	10.53
4) การจัดการวางแผนอย่างเป็นระบบ	1	5.26
5) ลดต้นทุนในการกำจัดศัตรูพืช	1	5.26
6) การลดต้นทุนด้านอุปกรณ์ควรเลือกสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความคงทนมีคุณภาพคุ้มค่ากับการลงทุน สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ในรอบการผลิตได้อีก	1	5.26
7) ลดค่าใช้จ่ายจากการซื้อปุ๋ยโดยจากหน่วยงานราชการซึ่งจะมีราคาถูกกว่าเอกชน	1	5.26
รวม	19	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.73 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด และวิธีการจัดการลดต้นทุน เพื่อให้ได้ผลผลิตไม่ลดลงตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า การนำวัสดุที่เหลือใช้จากการทำการเกษตร และศัตรูพืชมาทำปุ๋ยหมักใช้เอง จำนวน 9 คน ร้อยละ 47.37 รองลงมาคือ ด้านค่าแรง ควรวางแผนการจัดการจ้างงานตามปริมาณงานที่จำเป็นและตามความเหมาะสม และใช้แรงงานภายในครอบครัว จำนวน 4 คน ร้อยละ 21.05 การคัดเลือกพันธุ์และเตรียมดินกล้าในเหมาะสมแก่การปลูกเพื่อลดต้นทุนในการดูแล จำนวน 2 คน ร้อยละ 10.53 และการจัดการวางแผนอย่างเป็นระบบ ลดต้นทุนในการกำจัดศัตรูพืช การลดต้นทุนด้านอุปกรณ์ควรเลือกสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความคงทนมีคุณภาพคุ้มค่ากับการลงทุน สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ในรอบการผลิตได้อีก และลดค่าใช้จ่ายจากการซื้อปุ๋ยโดยจากหน่วยงานราชการซึ่งจะมีราคาถูกกว่าเอกชน จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.26

ตารางที่ 5.74 การวิเคราะห์วิธีในการจัดการปัจจัยการผลิตตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ	4	30.77
2) การวางแผนงาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น	2	15.38
3) ลดค่าใช้จ่ายด้านแรง จ้างงานตามความเหมาะสมของงาน	2	15.38
4) การใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงดิน	2	15.38
5) การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่แข็งแรง	1	7.69
6) การดูแลผลผลิต	1	7.69
7) การลดต้นทุนในวัสดุ/อุปกรณ์ นำกลับมาใช้ใหม่ได้รุ่นต่อรุ่นการผลิต	1	7.69
รวม	13	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.74 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์วิธีในการจัดการปัจจัยการผลิตตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า การนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ จำนวน 4 คน ร้อยละ 30.77 รองลงมาคือ การวางแผนงาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ลดค่าใช้จ่ายด้านแรง จ้างงานตามความเหมาะสมของงาน และการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงดิน จำนวน 2 คน ร้อยละ 15.38 และการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่แข็งแรง การดูแลผลผลิต และการลดต้นทุนในวัสดุ/อุปกรณ์ นำกลับมาใช้ใหม่ได้รุ่นต่อรุ่นการผลิต จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.75 การวิเคราะห์ความสามารถสามารถลดค่าใช้จ่าย (%) ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20 %	1	14.29
30 %	2	28.57
50 %	3	42.86
60 %	1	14.29
รวม	7	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.75 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ความสามารถลดค่าใช้จ่ายตามจำนวน และร้อยละ จะเห็นว่า ความสามารถสามารถในการลดค่าใช้จ่าย (%) ลดได้ 50 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 3 คน ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ลดได้ 20 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 2 คน ร้อยละ 28.57 และลดได้ 20,60 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 1 คน ร้อยละ 14.29

ตารางที่ 5.76 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	86.36
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	13.64
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.76 แสดงภาพรวมสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า มีผู้ที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้จำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 และผู้ที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.77 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติและศึกษาทดลอง	4	36.36
2) เกษตรกรมีความตั้งใจและความพยายามในการทำ	4	36.36
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์แดงโม F-1	1	9.09
2) เกษตรกรยังต้องพึ่งสารเคมีในการผลิต	1	9.09
3) ค่าใช้จ่ายในการผลิตค่อนข้างสูง	1	9.09
รวม	11	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.77 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติและศึกษาทดลอง และเกษตรกรมีความตั้งใจและความพยายามในการทำ จำนวน 4 คน ร้อยละ 36.36 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์แดงโม F-1 เกษตรกรยังต้องพึ่งสารเคมีในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการผลิตค่อนข้างสูง จำนวน 1 คน ร้อยละ 9.09

ตารางที่ 5.78 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็น แบคทีเรีย, ไวรัส, โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรีย์วัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	22	100.00
2) เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆ ทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม	21	95.45
3) อินทรีย์วัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรีย์วัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรีย์วัตถุที่ไม่มีชีวิต	21	95.45
4) ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่นๆ	21	95.45
5) แนวทางของการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน, การปลูกพืชร่วม, การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้	21	95.45

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.78 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
6) หลักการสำคัญในการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพาหะหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากรของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย	21	95.45
7) แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน	20	90.91
8) ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท	19	86.36
9) อินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม	6	27.27
10) ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก	6	27.27

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.78 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี จะเห็นว่า “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็น แบคทีเรีย, ไวรัส, โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรีย์วัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ตอบถูกต้องจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม อินทรีย์วัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรีย์วัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรีย์วัตถุที่ไม่มีชีวิต ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่น ๆ แนวทางของการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน, การปลูกพืชร่วม, การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ และหลักการสำคัญในการปลูกพืช

หมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพาหะหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากรของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 และอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม และปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.79 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	86.36
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	13.64
รวม	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.79 แสดงภาพรวมสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า มีผู้ที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้จำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 และผู้ที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.80 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติ	8	53.33
2) เกษตรกรมีความตั้งใจและมีความสามารถ	5	33.33

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.80 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์แดงโม F-1	1	6.67
2) เกษตรกรยังต้องพึ่งสารเคมีในการผลิต	1	6.67
รวม	15	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.80 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติ จำนวน 8 คน ร้อยละ 53.33 และเกษตรกรมีความตั้งใจและมีความสามารถ ตอบถูกจำนวน 5 คน ร้อยละ 33.33 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์แดงโม F-1 และเกษตรกรยังต้องพึ่งสารเคมีในการผลิต จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.81 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆ ทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม	22	100.00
2) อินทรีย์วัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรีย์วัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรีย์วัตถุที่ไม่มีชีวิต	22	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.81 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
3) “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็น แบคทีเรีย, ไวรัส, โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรีย์วัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	22	100.00
4) แนวทางการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชร่วม การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้	22	100.00
5) แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน	21	95.45
6) ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท	20	90.91
7) ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่น ๆ	19	86.36
8) หลักการสำคัญในการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพาหะหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากรของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย	18	81.82
9) อินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม	15	68.18
10) ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก	12	54.55

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.81 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี จะเห็นว่า เกษตรอินทรีย์ คือระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม อินทรีย์วัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรีย์วัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรีย์วัตถุที่ไม่มีชีวิต “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็น แบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรีย์วัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และแนวทางของการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน, การปลูกพืชร่วม, การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้

ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่น ๆ ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36

หลักการสำคัญในการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพาหะหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากรของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย ตอบถูกจำนวน 18 คน ร้อยละ 81.82

อินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม ตอบถูกจำนวน 15 คน ร้อยละ 68.18 และปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 54.55

5.6 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)”

“การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา จากผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเกษตรกรจำนวน 21 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ อปท./เทศบาล จำนวน 14 คน ดังนี้

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.82 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ

	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	หญิง	15	71.43
	ชาย	6	28.57
อายุ	ต่ำกว่า 30	2	9.52
	31-40	1	4.76
	41-50	5	23.81
	51-60	9	42.86
	61-70	3	14.29
	71 ปีขึ้นไป	1	4.76
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	28.57
	ปริญญาตรี	10	47.62
	ปริญญาโท	5	23.81
รวม		21	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.82 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 คน จะเห็นว่าเพศหญิงจำนวน 15 คน ร้อยละ 71.43 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 6 คน ร้อยละ 28.57 และช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 9 คน ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 23.81 ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 14.29 ช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 9.52 และช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 71 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.76 และการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน ร้อยละ 47.62 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน ร้อยละ 28.57 และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน ร้อยละ 23.81

ตารางที่ 5.83 การวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	5	20.83
ข้าว	4	16.67
แตงโม	2	8.33
พืชผัก	2	8.33
เสาวรส	2	8.33
มะนาว	1	4.17
มะพร้าว	1	4.17
สมุนไพรร	1	4.17
อะโวคาโด	1	4.17
กุหลาบ	1	4.17
กล้วย	1	4.17
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	4.17
เห็ด	1	4.17
ไม้ผล	1	4.17
รวม	24	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.83 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (พืช) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไย จำนวน 5 คน ร้อยละ 20.83 รองลงมาคือ ข้าว จำนวน 4 คน ร้อยละ 16.67 แตงโม พืชผัก และเสาวรส จำนวน 2 คน ร้อยละ 8.33 และมะนาว มะพร้าว สมุนไพรร อะโวคาโด กุหลาบ กล้วย ต้นอ่อนทานตะวัน เห็ด และไม้ผล จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.17

ตารางที่ 5.84 การวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	60.00
หอย	1	20.00
ไก่ไข่	1	20.00
รวม	6	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.84 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (สัตว์) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลา จำนวน 3 คน ร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ หอย และไก่ไข่จำนวน 1 คน ร้อยละ 20.00

ตารางที่ 5.85 การวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาแดดเดียว	1	8.33
ลำไย	1	8.33
ข้าว	1	8.33
กาแฟ	1	8.33
ข้าวแต๋น	1	8.33
ธัญพืชอัดแท่ง	1	8.33
แฮมหมูมะกูด	1	8.33
สับหมูมันและสับหมูมะขาม	1	8.33
อาหารสำเร็จรูปเพื่อสัตว์	1	8.33
แฮม	1	8.33
น้ำเสาวรส	1	8.33
น้ำมันงา	1	8.33
รวม	12	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.85 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิด (แปรรูป) ของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลาแคคเคียว ลำไย ข้าว กาแฟ ข้าวแต่น รัญพืชอัดแท่ง แชมพูมะกูด สบู่ขมิ้นและสบู่มะขาม อาหารสำเร็จรูปเพื่อสัตว์ แยม น้ำเสาวรศ และน้ำมันงา จำนวน 1 คน ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 5.86 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	3	15.79
ข้าว	3	15.79
ผัก	3	15.79
อะโวคาโด	2	10.53
เสาวรศ	2	10.53
แตงโม	2	10.53
เห็ด	1	5.26
กุหลาบ	1	5.26
สมุนไพร	1	5.26
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	5.26
รวม	19	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.86 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (พืช) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไย ข้าว และผัก จำนวน 3 คน ร้อยละ 15.79 รองลงมาคือ อะโวคาโด เสาวรศ และแตงโม จำนวน 2 คน ร้อยละ 10.53 และเห็ด กุหลาบ สมุนไพร และต้นอ่อนทานตะวัน จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.26

ตารางที่ 5.87 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	2	100.00
รวม	2	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.87 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (สัตว์) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ปลา จำนวน 2 คน ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 5.88 การวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สับปะรดขมขม	1	16.67
แฮมหมูมะกูด	1	16.67
แปรรูปจากสมุนไพร	1	16.67
กาแฟ	1	16.67
น้ำเสาวรส	1	16.67
แฮม	1	16.67
รวม	6	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.88 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตร (แปรรูป) ที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ สับปะรดขมขม แฮมหมูมะกูด แปรรูปจากสมุนไพร กาแฟ น้ำเสาวรส และแฮม จำนวน 1 คน ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 5.89 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	20	95.24
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	1	4.76
รวม	21	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.89 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 21 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 20 คน ร้อยละ 95.24 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 1 คน ร้อยละ 4.76

ตารางที่ 5.90 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ	6	50.00
2) เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถทำได้	2	16.67
3) การทำเกษตรปลอดภัย โดยลดการใช้สารเคมี	2	16.67
4) สินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาดี	1	8.33
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ F-1	1	8.33
รวม	12	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.90 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ จำนวน 6 คน ร้อยละ

50.00 รองลงมาคือ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถทำได้ และการทำเกษตรปลอดภัย โดยลดการใช้สารเคมี จำนวน 2 คน ร้อยละ 16.67 และสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาดี จำนวน 1 คน ร้อยละ 8.33 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ F-1 จำนวน 1 คน ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 5.91 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางหายใจทางปากทางผิวหนัง	21	100.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย	21	100.00
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	90.48
4. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	17	80.95
5. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	80.95
6. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส, ปาราสิต, เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	13	61.90
7. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	13	61.90
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	9	42.86
9. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	5	23.81

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.91 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	4	19.05
11. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	1	4.76
12. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0.00
13. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0	0.00
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.91 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จะเห็นว่า การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางหายใจ ทางปากทางผิวหนัง และอาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 90.48 Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร ตอบถูกจำนวน 17 คน ร้อยละ 80.95 วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส, ปาราสิต, เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช และ THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว ตอบถูกจำนวน 13 คน ร้อยละ 61.90 วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช ตอบถูกจำนวน 9 คน ร้อยละ 42.86 การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน ตอบถูกจำนวน 5 คน ร้อยละ 23.81 การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น ตอบถูกจำนวน 4 คน ร้อยละ 19.05

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค ตอบถูกจำนวน 1 คน ร้อยละ 4.76 และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ไม่มีผู้ตอบถูกในประเด็นนี้

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.92 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	90.48
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	9.52
รวม	21	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.92 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 21 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 19 คน ร้อยละ 90.48 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 2 คน ร้อยละ 9.52

ตารางที่ 5.93 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถปฏิบัติได้	6	50.00
2) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ	5	41.67
3) สินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่ดี	1	8.33
รวม	12	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.93 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถปฏิบัติได้ จำนวน 6 คน ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ จำนวน 5 คน ร้อยละ 41.67 และสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่ดี จำนวน 1 คน ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 5.94 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจทางปากทางผิวหนัง	21	100.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย	20	95.24
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	90.48
4. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	80.95
5. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	16	76.19
6. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	14	66.67
7. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส, ปราสิต, เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	11	52.38
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	10	47.62
9. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	3	14.29

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.94 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1	4.76
11. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	1	4.76
12. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0.00
13. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	0	0.00
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.94 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต้องเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จะเห็นว่า การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับผิดชอบได้จาก ทางกรหายใจ ทางปากทางผิวหนัง ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 95.24 วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 90.48 Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร ตอบถูกจำนวน 17 คน ร้อยละ 80.95 Global GAP คือ มาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก ตอบถูกจำนวน 16 คน ร้อยละ 76.19 THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 66.67 วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส, พาราสิต, เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช ตอบถูกจำนวน 11 คน ร้อยละ 52.38 วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช ตอบถูกจำนวน 10 คน ร้อยละ 47.62 การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น ตอบถูกจำนวน 3 คน ร้อยละ 14.29 มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

และการที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน ตอบถูกจำนวน 1 น ร้อยละ 4.76 และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ตอบถูกจำนวน ไม่มีผู้ที่ตอบถูกในประเด็นนี้

5.7 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพ

1) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “การตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.95 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	15	0.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	1	1	0.00
รวม	16	16	

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.95 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการตลาดนำการผลิต : มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากผู้ที่มีความสามารถ และไม่มีความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลมีจำนวนเท่ากัน

ตารางที่ 5.96 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
สากล

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
1) การใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกร เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง	16	16	0.00
2) การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนา ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่ ยอมรับ	16	16	0.00
3) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรใน ตลาดเกษตรกรทั้งด้านความปลอดภัย ความเหมาะสมต่อ ราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ	16	16	0.00
4) เกษตรกรสามารถทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก การผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรอง มาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้	16	16	0.00
5) การตลาดนำการผลิตคือมีการวิเคราะห์ความต้องการ ผลผลิต ในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ ละประเภทเพื่อสามารถสร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้	16	16	0.00
6) ก่อนที่จะเป็นเกษตรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษา หาความรู้จากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควร เริ่มต้นด้วยความสนใจ และศรัทธาหลักทฤษฎี เพื่อการ ปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติ ตามแล้วถือเป็นเกษตรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน	16	16	0.00
7) สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 -100%	15	16	6.25
8) การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิต การเกษตรต้องทำทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถ ตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์	15	15	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.96 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
สากล (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
9) การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	16	6.25
10) เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ แล้วตลาดยอมรับทั่วโลกจะเป็นแนว ทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก	15	16	6.25
11) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตร อินทรีย์ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้น สามารถส่งออกไปได้	15	16	6.25
12) เกษตรอินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ แต่ใช้ซากพืชซากสัตว์และของเหลือจากสวน และ จุลินทรีย์เป็นผู้ย่อย	15	15	0.00
13) ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานสากลจะมี ราคาสูงกว่าปกติ 20-30%	15	13	-12.50
14) ผลผลิตที่มีรูปร่างดีสมบูรณ์ มีสีสวยเป็นปกติ มีกลิ่นหอม ตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของเนื้อนุ่มกรอบแน่น มี รสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บรักษาได้ ทนทาน ให้ สารอาหารและพลังชีวิต เหล่านี้คือคุณสมบัติของผลผลิต พืชอินทรีย์	14	15	6.25
15) ผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรออร์แกนิกหรือเกษตร ปลอดภัยไม่สามารถใช้ตรามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้	14	12	-12.50
16) กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่า การเผาต่อข้างข้าว คณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ ผ่านเกณฑ์	13	16	18.75

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.96 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
17) การรับรองเกษตรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมด รวมทั้งกิจกรรมการแปรรูปและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม	12	14	12.50
18) การรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100%	6	6	0.00
19) ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินในระบบ GAP ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดภัยเคมี	5	7	12.50
20) พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยว หลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์	2	6	25.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.96 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล พบว่า พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 6 เดือน (มาตรฐานไทย) หรือ 12 เดือน (มาตรฐานสากล) ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ กรรมการเข้าตรวจแปลงของสมาชิกในกลุ่มพบว่าการเผาต่อชั่งข้าว คณะกรรมการจึงให้แปลงดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.75 การรับรองเกษตรอินทรีย์จะครอบคลุมฟาร์มทั้งหมดรวมทั้งกิจกรรมการแปรรูปและการจัดการผลผลิตของกลุ่ม และผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการประเมินในระบบ GAP ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สะอาดปลอดภัยและปลอดภัยเคมี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.50 สารเคมีที่ตกค้างในผักและผลไม้สามารถล้างออกด้วยน้ำ 50 - 100% การบันทึกการผลิตทุกขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล เมื่อสินค้าเกษตรผ่านกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์แล้วตลาดยอมรับทั่วโลก จะเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรไปสู่อาเซียนและทั่วโลก ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ของตนนั้นสามารถส่งออกไปได้ และผลผลิตที่มีรูปร่างดีสวยงาม มีสีสวยเป็นปกติ มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ มีโครงสร้างของ

เนื้อมันกรอบแน่น มีรสชาติดี ไม่มีสารตกค้าง เก็บรักษาได้ ทนทาน ให้สารอาหารและพลังงานสูง
 เหล่านี้คือคุณสมบัติของผลผลิตพืชอินทรีย์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.25 การใช้
 สารเคมีในการเกษตรอย่างต่อเนื่องทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง การสร้างมูลค่าสินค้า
 อินทรีย์และผลิตภัณฑ์คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าที่เป็นที่
 ยอมรับ เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผลผลิตเกษตรในตลาดเกษตรกรทั้งด้านความ
 ปลอดภัย ความเหมาะสมต่อราคา และควรให้ความรู้แก่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ เกษตรกรสามารถ
 ทำการตลาดด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแบบมีระบบประกันความปลอดภัย มีการรับรอง
 มาตรฐานและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตได้ การตลาดนำการผลิตคือมีการวิเคราะห์
 ความต้องการผลผลิต ในแต่ละช่วงเวลาความต้องการสินค้าของตลาดแต่ละประเภทเพื่อสามารถ
 สร้างตลาดและกำหนดลูกค้าได้ ก่อนที่จะเป็นเกษตรกรอินทรีย์ได้นั้น จะต้องเริ่มจากการศึกษาหา
 ความรู้จากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ถูกกำหนดขึ้นควรเริ่มต้นด้วยความสนใจ และศรัทธาหลัก
 ทฤษฎี เพื่อการปฏิบัติ โดยศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติเมื่อเริ่มปฏิบัติตามแล้วถือเป็นเกษตร
 อินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และแปรรูปผลผลิตการเกษตรต้องทำ
 ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถตรวจสอบได้ทั้งระบบเอกสารและความซื่อสัตย์ เกษตร
 อินทรีย์คือ การทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์แต่ใช้ซากพืชซากสัตว์และของเหลือจากสวน
 และจุลินทรีย์เป็นปุ๋ยย่อย และการรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเชื่อถือได้ 100% ไม่มีอัตรา
 การเปลี่ยนแปลง และราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานสากลจะมีราคาสูงกว่าปกติ
 20-30% ผลผลิตที่ผลิตภายใต้ระบบเกษตรออร์แกนิกหรือเกษตรปลอดภัยไม่สามารถใช้ตรามาตรฐาน
 เกษตรอินทรีย์ได้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 12.50

2) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “ข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.97 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	16	5.88
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	1	-5.88
รวม	17	17	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.97 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ ในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.88

ตารางที่ 5.98 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
1) เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถคลุกสารเคมีก่อนปลูกได้	17	17	0.00
2) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้การฉายรังสีได้	16	15	-5.88
3) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ	15	14	-5.88

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.98 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
4) ผลิตทางการเกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์	15	11	-23.53
5) ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียว หรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก	14	11	-17.65
6) การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ	13	13	0.00
7) เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้	12	16	23.53
8) การปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์	10	11	5.88
9) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล	4	4	0.00
10) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่งในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และคณะกรรมการรับรองเท่านั้น	2	6	23.53

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.98 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และแนวทางปฏิบัติ พบว่า เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้สารสังเคราะห์ได้ และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่อการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(participatory guarantee system : PGS) จัดให้มีการอบรมเรื่องระบบควบคุมภายใน มาตรฐานอินทรีย์แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มเฉพาะบุคคลที่มีตำแหน่งในการตรวจประเมิน ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินภายใน และคณะกรรมการรับรองเท่านั้น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.53 รองลงมาคือ การปลูกพืชไร่ดินหรือไฮโดรโปนิกส์ถือเป็นการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น

ร้อยละ 5.88 เมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์สามารถคลุกสารเคมีก่อนปลูกได้ การตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มี 2 ระบบ และระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory guarantee system : PGS) ถือเป็นระบบการรับรองในระดับสากล ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง ผลิตทางการเกษตรที่ได้รับมาตรฐานรับรอง GAP ไม่ถือว่าเป็นสินค้าอินทรีย์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 23.53 ระบบปรับเปลี่ยนสำหรับมาตรฐาน EU สำหรับพืชปีเดียวหรือพืชล้มลุก อย่างน้อย 3 ปี ก่อนการหว่านหรือปลูก มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 17.65 เกษตรอินทรีย์ อนุญาตให้ใช้การฉายรังสีได้ และระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่สาม ใช้หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภาคบังคับและภาคสมัครใจ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 5.88

3) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.99 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	18	19	4.55
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	4	3	-4.55
รวม	22	22	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.99 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ ในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.55

ตารางที่ 5.100 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
1. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	22	21	-4.55
2. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย	21	14	-31.82
3. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับการรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	21	0.00
4. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21	19	-9.09
5. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น	21	22	4.55
6. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย	21	20	-4.55
7. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	21	22	4.55
8. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	21	20	-4.55

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.100 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
9. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	21	20	-4.55
10. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการศึกษาจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด	20	22	9.09
11. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	20	22	9.09
12. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	19	20	4.55
13. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	19	20	4.55
14. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี 3 ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	17	18	4.55
15. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	9	6	-13.64

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.100 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
16. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	9	12	13.64
17. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	8	11	13.64
18. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	6	8	9.09
19. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร	6	9	13.64
20. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้	0	3	13.64

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.100 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) พบว่า คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.64 รองลงมาคือ คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการซื้อขายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน

เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) และการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.09 ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต "เกษตรอินทรีย์" โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน และผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.55 PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมทั้งให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้ และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.55 ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 9.09 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 13.64 และ PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 31.82

4) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.101 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากล	22	23	4.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากล	3	2	-4.00
รวม	25	25	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.101 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ ในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.00

ตารางที่ 5.102 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
1. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	25	22	-12.00
2. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิต เกษตรอินทรีย์	25	25	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.102 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
3. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	24	22	-8.00
4. ระบบควบคุมภายใน (INTERNALCONTROLSYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	23	23	0.00
5. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	23	0.00
6. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การ จัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก	23	24	4.00
7. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	22	23	4.00
8. ICS ช่วยให้งานหน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การ รับรองแก่เกษตรกรที่ละหลายราย	20	24	16.00
9. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่ จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	18	13	-20.00
10. เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการ ผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	15	11	-16.00
11. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจ รับรองโดยหน่วยงานอิสระ	15	14	-4.00
12. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบ ควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	12	15	12.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.102 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้อง ดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	10	7	-12.00
14. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	10	7	-12.00
15. การตรวจสอบและกระบวนการรับรองภายในจะทำ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	7	7	0.00
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การ จัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การ ประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมิน เบื้องต้น	4	4	0.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกร สามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาด โดยทั่วไป	3	2	-4.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.102 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) พบว่า ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรที่หลายราย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.00 รองลงมาคือ ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และไม่รับรอง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.00 ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก และ ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.00 ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์

ระบบควบคุมภายใน (INTERNALCONTROLSYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.00 ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 8.00 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มีระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง และแบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 12.00 เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 16.00 และตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 20.00

5) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.103 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	19	0.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	3	0.00
รวม	22	22	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.103 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากผู้ที่มีความสามารถ และไม่มีความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลมีจำนวนเท่ากัน

ตารางที่ 5.104 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
1) “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็น แบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรีย์วัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	22	22	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.104 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
2) เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม	21	22	4.55
3) อินทรีย์วัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรีย์วัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรีย์วัตถุที่ไม่มีชีวิต	21	22	4.55
4) ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่น ๆ	21	19	-9.09
5) แนวทางการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชร่วม การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้	21	22	4.55
6) หลักการสำคัญในการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพหุหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากรของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย	21	18	-13.64
7) แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน	20	21	4.55
8) ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท	19	20	4.55

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.104 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี (ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
9) อินทรียวัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม	6	15	40.91
10) ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลาย อินทรียวัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก	6	12	27.27

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.104 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดทำปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการใช้สารเคมี พบว่า อินทรียวัตถุที่ย่อยสลายแล้วหรือที่เรียกว่า “ฮิวมัส” แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่ม มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.91 รองลงมาคือ ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายอินทรียวัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.27 เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้สารสังเคราะห์ใดๆทั้งสิ้น และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์ที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม อินทรียวัตถุในดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. อินทรียวัตถุที่มีชีวิต 2. อินทรียวัตถุที่ไม่มีชีวิต แนวทางการเกษตรกรรมที่ดีอาจเป็นการปลูกพืชที่หลากหลาย การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชร่วม การปลูกพืชในเวลาที่เหมาะสม การเกษตรกรรมเหล่านี้ช่วยป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ แนวทางการเกษตรกรรมที่สำคัญมี 2 แนวทาง คือ 1. การปลูกพืชร่วม 2. การปลูกพืชหมุนเวียน และปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากวัตถุดิบหลักจากสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเป็นพืช สัตว์หรือจุลินทรีย์โดยปุ๋ยอินทรีย์สามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.55 “จุลินทรีย์” เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นซึ่งอาจเป็นแบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว รวมทั้งเชื้อราต่างๆ จุลินทรีย์ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในการย่อยสลายอินทรียวัตถุ ซึ่งจะทำให้เกิดการปลดปล่อยธาตุอาหารจากอินทรียวัตถุ เป็นธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง ปุ๋ยชีวภาพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนจากอากาศ 2. ปุ๋ยชีวภาพอื่น ๆ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 9.09 และหลักการสำคัญในการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การเลือกปลูกพืชที่ไม่ใช่พืชพาหะหรือพืชที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของพืชหลัก การปลูกพืชหมุนเวียนในลักษณะนี้จะทำให้ประชากร

ของศัตรูพืชลดลง เพราะขาดแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 13.64

4) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)” (ก่อนและหลังการอบรม)

ตารางที่ 5.105 อัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) (ก่อนและหลังการอบรม)

ประเด็น	ก่อนอบรม	หลังอบรม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากล	20	19	-4.76
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์สากล	1	2	4.76
รวม	21	21	0.00

ที่มา: จากการวิจัย.

จากตารางที่ 5.105 แสดงภาพรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) (ก่อนและหลังการอบรม) พบว่า ผู้ที่มีความสามารถ ในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.76

ตารางที่ 5.106 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับผิดชอบ จากการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง	21	21	0.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษ หรือมีในระดับที่ปลอดภัย	21	20	-4.76

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.106 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
(ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
3. วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	19	0.00
4. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	17	16	-4.76
5. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	17	0.00
6. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส รารา สัตว์ เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	13	11	-9.52
7. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	13	14	4.76
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	9	10	4.76
9. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	5	1	-19.05
10. การได้รับพิษจากวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	4	3	-4.76
11. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	1	0	-4.76
12. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.106 ผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
(ต่อ)

ประเด็น	ก่อน อบรม	หลัง อบรม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง
13. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0	1	4.76
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการ เชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.106 แสดงภาพรวมผลการประเมินศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช และมาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.76 รองลงมาคือ การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ไม่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย Global GAP คือ มาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.76 วัสดุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 9.52 และการที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 19.05